

TRYGGHETSPLAN 2023

Metapontums plan mot diskriminering och kränkande behandling

Syfte

Alla människor föds med samma rättigheter, men inte med samma möjligheter att utöva dem. Skolan har därför en viktig uppgift i att sträva mot att ge alla elever lika möjligheter. Trygghetsplanen syftar till att främja barns lika rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Ett målinriktat arbete skall bedrivas för att främja barns rättigheter. Planen ska syfta till att främja barns lika rättigheter och att förebygga och förhindra trakasserier eller annan kränkande behandling. Här följer verksamhetens *Trygghetsplan*.

Rättsliga bestämmelser

De rättsliga bestämmelser som ligger till grund för denna plan finns i diskrimineringslagen (2008:567) och skollagen (2010:800).

Av 2 kap. 5 § diskrimineringslagen framgår att alla barn och elever har rätt till en trygg och stimulerande miljö fri från diskriminering. Utbildningsanordnaren får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Av 3 kap. diskrimineringslagen framgår att förskolan, skolan och fritidshemmet ska arbeta främjande och förebyggande med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och undanröja hinder för allas lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund i verksamheten. Med diskrimineringsgrunder menas kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

I 6 kap. skollagen finns relevanta bestämmelser om kränkande behandling. Av 6-7 §§ skollagen framgår att det är huvudmannen som ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och huvudmannen ska ta fram en plan mot kränkande behandling.

Av 6 kap. 9 § framgår förbudet mot att personal kränker barn och elever och av 6 kap. 10 § följer huvudmannens skyldighet att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling.

Av 6 kap. 11 § framgår att huvudmannen eller personalen inte får utsätta en elev för repressalier på grund av att eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet. Av 6 kap. 12 § framgår att om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa. Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Definitioner

Diskriminering

1. Direkt diskriminering:

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap. 4 § punkt 1 diskrimineringslagen).

2. Indirekt diskriminering:

Att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionshinder, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet (1 kap. 4 § punkt 2 diskrimineringslagen).

3. Bristande tillgänglighet:

Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,
(1 kap. 4 § punkt 3 diskrimineringslagen).

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna:

- Etnisk tillhörighet
- Funktionsnedsättning
- Kön
- Köns(överskridande) identitet eller uttryck
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning.
- Ålder

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

Ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns värdighet (Skoll 2010:800). Detta framgår av 1 kap. 3 § skollagen. Kränkningar kan vara:

- Fysiska (slag och knuffar)
- Verbala (hot, svordomar eller öknamn, även i digital form)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer, utstött från lek, utfrysning från en chatgrupp på nätet, bilder, teckningar, lappar, fotografier och nidbilder)
- Det är den drabbades upplevelse som avgör när huvudmannens skyldighet att utreda kränkande behandling aktualiseras enligt 6 kap. 10 § skollagen.

Planens giltighetstid

Denna plan gäller för kalenderåret 2023, med utvärdering i december 2023. Uppföljning och nya mål för nästkommande läsår skrivs i december 2023. I planen skall planerade åtgärder redovisas.

Ansvarig

Ansvarig för denna plan är rektor med stöd av elevhälsoteamet.

Förankring

- I samband med att skolan tar emot en ny elev ska familjen informeras av mentor om Trygghetsplanen.
- Rektor ansvarar för att en genomgång av planen görs i samband med introduktion av ny personal
- Alla som arbetar på skolan ska hålla sig informerade om planen.
- Alla som arbetar på skolan ska aktivt arbeta för att Trygghetsplanen följs.
- Varje läsår går mentorerna igenom planen med sin klass utifrån det åldersanpassade powerpoint-material som tagits fram för respektive stadié.
- Trygghetsplanen ska finnas på skolans hemsida och schoolsoft.
- Trygghetsplanen ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Till dig som vårdnadshavare/nära vuxen

Vårdnadshavarna har också ett stort ansvar. Om skola och hemmet tar avstånd från kränkande behandling/diskriminering blir detta en positiv påverkan för barnen. Om du misstänker att ditt eller någon annans barn utsätts för kränkande behandling/diskriminering av något annat barn, prata med den du har förtroende för på skolan. Om du misstänker att en vuxen i skolan kränker ditt eller någon annans barn, kontakta skolans rektor eller någon annan i personalgruppen på skolan.

Anmäla, utreda och vidta åtgärder

En lärare, pedagog eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla det till rektor. Rektor skall i sin tur anmäla detta till huvudmannen som är skyldig att skyndsamt utreda och vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § SkoL). Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn för repressalier pga. att denna anmält eller påtalat diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling (SkoL 2010:800 6 kap 11).

Barnkonventionen

Inget barn får diskrimineras på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, funktionshinder eller andra liknande skäl. Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga. Barn och unga ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar. Barn och unga ska ges möjlighet att framföra och få respekt för sina åsikter i frågor som berör dem.

Skolans värdegrund och uppdrag

Skolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Var och en som verkar inom skolan ska främja varje individs frihet och integritet och allas lika värde. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation.

Rutiner och akuta åtgärder

Arbetsgång och akuta åtgärder vid fall av kränkning och/eller diskriminering

Ledning och personal på skolan har tillsammans övergripande ansvar för att uppmärksamma förekomsten av kränkningar, diskriminering och trakasserier och vidta åtgärder enligt skolans rutiner. Samtliga anställda måste ständigt vara observanta på signaler som visar på diskriminering och kränkande behandling.

Lärare/skolpersonal ska alltid tänka på hur de agerar och uttrycker sig gentemot eleverna samt visa respekt för elevernas integritet och självkänsla. Alla elever har olika förutsättningar för att hantera incidenter och deras benägenhet att anmäla kränkande behandling och diskriminering varierar från elev till elev. Detta måste personal vara uppmärksam på. Alla elever hanterar tillsägningar på olika sätt och vissa elever har en planering om lågaffektivt bemötande i olika situationer. Rektor ska se till att personal har den kännedom om eleverna som krävs för att hantera elevers olikheter och bemöta alla elever med respekt.

Nedanstående visar på hur arbetsgången ser ut på Metapontum i fall där:

Elever kränks/trakasseras av andra elever

- En elev som upplever sig ha blivit kränkt/trakasserad vänder sig i första hand till sin mentor, i annat fall till annan personal på skolan som eleven har förtroende för.

- Personal som bevittnat/ fått förstahandsinformation om kränkningen/diskrimineringen samtalar med alla inblandade elever, informerar mentor samt ansvarar för att kontakt tas med vårdnadshavare till inblandade elever. I kontakten med vårdnadshavare redogörs för vad som hänt och hur man skall gå vidare. Personal skickar in anmälan om kränkande behandling som skickas till Värdegrundsteamet via länk på Driven.
- Personal som bevittnat/ fått förstahandsinformation om kränkningen/trakasserier dokumenterar samtalen med elev och vårdnadshavare samt vilka åtgärder som vidtagits. Detta sammanfattas i blanketten Utredning om kränkande behandling som skickas till EHT via länk på Driven.
- I samtal med eleverna erbjuds möjligheten till att rit-prata kring det som hänt eller att samtalet hålls med hjälp av känslor/behovskort eller bildstöd.
- Efter att Värdegrundsteamet tagit emot Anmälan/ utredning om kränkande behandling gör värdegrundsteamet en bedömning av ärendet samt bedömer vilka eventuella ytterligare åtgärder som behöver vidtas på individ/gruppnivå. Värdegrundsteamet går igenom Anmälan/Utredning om kränkande behandling regelbundet och återkopplar därefter till pedagog/anmälare.
- I samband med att Värdegrundsteamet återkopplar till pedagog/anmälare gör värdegrundsteamet och anmälare en plan för hur uppföljningen ska genomföras. Både uppföljning och eventuellt samtal till vårdnadshavare efteråt ska dokumenteras i ovan nämnda utredningsdokument.
- Rektor och representanter ur Elevhälsoteamet gör en bedömning kring om anmälan till socialtjänsten är aktuell.
- Rektor ansvarar för att anmälan sker till huvudmannen när skolan fått kännedom om att elev anser sig blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Skulle fallet vara så att en elevs mentor är inblandad i händelsen, eller om elev inte vill lyfta händelsen med sin mentor, är det rektor som ansvarar för hela arbetsgången eller den rektor väljer att delegera arbetet till.
- Vid de tillfällen som det av olika skäl inte går att samtala med den elev som blivit utsatt eller den elev som har utsatt någon för kränkande behandling/diskriminering i samband med händelsen behöver det dokumenteras varför detta inte har kunnat göras. En planering behöver då göras tillsammans med EHT för när och hur ett möte med

eleven/eleverna ska genomföras. Mötet behöver hållas så snart det är möjligt.

Elev kränks/diskrimineras av personal

- Om en elev upplever sig ha blivit kränkt/diskriminerad av någon ur personalen ska eleven ta kontakt med mentor eller direkt med rektor/EHT. Samtalet dokumenteras av den som håller i samtalet. Vid ärenden där någon ur personalen är inblandad ska alltid rektor vara den som ansvarar för utredningen.
- Rektor kallar till samtal med var och en av de inblandade personerna. Alla samtal dokumenteras av rektor. Mentor/rektor tar kontakt med vårdnadshavare och informerar om vad som hänt.
- I samtal med eleverna erbjuds möjligheten till att rit-prata kring det som hänt eller att samtalet hålls med hjälp av känslö/behovskort eller bildstöd.
- En planering av hur arbetet ska gå vidare görs av rektor och följs upp av rektor med inblandade personer kontinuerligt under kommande veckor. Det är viktigt att planeringen känns bra för alla inblandade parter och att lärare/personal tänker på hur de agerar och uttrycker sig samt visar respekt för elevernas integritet och självkänsla. Rektor informerar huvudman om händelsen och den gjorda planeringen.
- Det är viktigt att förtydliga att en befogad tillsägelse eller ett proportionerligt ingripande från en lärare inte är samma sak som en kränkning. Enligt 5 kap. 6 § får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar också en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Ett exempel på detta är en tillsägelse för att tillrättavisa elever som stör ordningen. Tillrättavisningen eller ingripandet måste dock stå i proportion till syftet eller situationen, skulle så inte vara fallet kan det bli en fråga om kränkande behandling.

Elev kränker personal

- Huvudmannen är medveten om att en situation där en elev kränker en personal inte regleras i 6 kap. skollagen. Istället kan bestämmelser om förolämpning, förtal, ofredande i brottsbalken bli aktuella om det är fråga om ett brottsligt beteende. Elevens agerande kan däremot leda till ett ingripande enligt reglerna om disciplinära åtgärder i 5 kap. skollagen.
- Om en elev kränker eller utsätter någon ur skolans personal för något otillbörligt samtalar den berörda personalen med eleven tillsammans

med elevens mentor och uppmanar denne att ändra sitt beteende. Samtalet dokumenteras av utsatt personal/mentor som ansvarar för att kontakt tas med vårdnadshavare.

- Fortsätter eleven att uppträda oacceptabelt ska detta meddelas till rektor. Rektor utreder och samtalar enskilt med de personer som är inblandade och med elevens vårdnadshavare. En handlingsplan med syfte att beteendet hos eleven ska sluta upprättas. Rektor får till exempel ge eleven en skriftlig varning (5 kap. 9 §, 11 § skollagen). Rektor dokumenterar alla samtal samt handlingsplanen.

Personal kränker/diskriminerar personal

- Huvudmannen är medveten om att en situation där en personal kränker eller diskriminerar en personal inte regleras i 6 kap. skollagen. Istället kan bestämmelser om förolämpning, förtal, ofredande i brottsbalken bli aktuella om det är fråga om ett brottsligt beteende. Personalens agerande kan också leda till arbetsrättsliga åtgärder.
- Rektor informeras och har samtal med inblandade. Skulle det handla om att ledningen kränker/diskriminerar personal, tar rektor kontakt med huvudman.

Rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier

Enligt 3 kap. 18 § diskrimineringslagen ska verksamheten ha rutiner i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Nedan följer dessa rutiner.

När det gäller rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier så framgår det av skolans trivselregler att ingen får utsättas för trakasserier eller sexuella trakasserier av något slag. Skolans personal skall markera mot elever som trakasserar andra elever eller personal genom att säga till när någon hör eller ser något. Skolans personal skall rapportera till rektor om någon elev blir utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, varpå en anmälan ska göras och skickas till huvudmannen. Elever som inte följer skolans regler kan komma att få en skriftlig varning, och i allvarliga fall stängas av från skolan om de utsätter någon elev eller någon i personalen för trakasserier eller sexuella trakasserier enligt 5 kap. skollagen. Skolan kan också polisanmäla elever som trakasserar andra elever eller personal.

Det förebyggande arbetet görs dels i EHT-teamet samt i Värdegrundsteamet som som är med och planerar aktiviteter för att upplysa och informera eleverna om trakasserier och sexuella trakasserier. Värdegrundsteamet består av kurator, socialpedagog och förstelärare i värdegrundsfrågor. Under förra året arbetade samtliga årskurser med Barnkonventionen och mänskliga

rättigheter. Skolan har även tagit fram åldersanpassade lektionsupplägg för att eleverna ska kunna arbeta aktivt med Trygghetsplanen. Metodmaterial som Stopp min kropp och Antidiskrimineringsbyråns bok Pralin används även årligen som ett led i att upplysa eleverna om vad som kan klassas som trakasserier och sexuella trakasserier.

Skolans trivselregler revideras och utvärderas årligen tillsammans med elever och skolans personal.

Förebyggande och främjande aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling

Målsättning

Metapontums målsättning är att ingen form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska förekomma. Metapontum ska vara en skola där "vi-känslan" är stark och där alla känner tillhörighet och där elever och personal utvecklas tillsammans och att alla rättigheter och skyldigheter respekteras. Den mångfald av olikheter, erfarenheter och bakgrunder som finns bland skolans elever och personal ses som en fördel för såväl individen som för hela verksamhetens utveckling. För att nå målet behöver Metapontum dagligen arbeta förebyggande, främjande och åtgärdande. Arbetet utgår från aktiva åtgärder i fyra steg.

Vad är aktiva åtgärder?

Aktiva åtgärder innebär ett främjande och förebyggande arbete mot diskriminering. Genom aktiva åtgärder ska skolan motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter. Det gäller oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Nedanstående fyra steg innebär ett kontinuerligt arbete med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. I detta arbete är det viktigt att alla på skolan är delaktiga, elev som personal.

1. Undersöka

Rektor och EHT undersöker verksamheten för att hitta var, och när, det finns hinder för jämlikhet och risker som kan orsaka kränkningar i verksamheten. Undersökningar som görs kan till exempel avslöja normer som bidrar till hinder för alla elevers lika rättigheter och möjligheter i skolan. För att undersöka risker kan rektor gå igenom rutiner, riktlinjer och policydokument. Rektor och EHT kan även undersöka genom enkäter eller intervjuer och reflekterande gruppsamtal.

2. Analysera

Rektor och EHT analyserar bakomliggande orsaker till, och konsekvenser av, risker och hinder som kommer upp i undersökningar. Genom att analysera risker och hinder i verksamheten kan skolan komma fram till praktiska och verksamhetsnära lösningar. Det är viktigt att alla berörda i skolan, samt vårdnadshavare vid behov, samarbetar och är delaktiga i analysen för att kunna lyckas. Rektor har ansvar över

att arbetet genomförs och att alla personer som berörs informeras och blir delaktiga.

3. Åtgärda

Skolan genomför aktiviteter som främjar alla elevers lika rättigheter samt förebygger hinder och risker. Det innebär att skolan genomför konkreta åtgärder och aktiviteter som bidrar till jämlikhet och lösningar på upptäckta problem. För att åtgärderna ska kunna ske skyndsamt är det viktigt att skolan har rutiner och en tydlig planering om hur arbetet ska gå till. Vilka åtgärder som är aktuella och relevanta är olika beroende på risken. Skolan måste därför jobba fortlöpande med att undersöka, analysera och åtgärda risker som eventuellt kan förekomma.

4. Följa upp och utvärdera

Rektor och EHT följer upp och utvärderar arbetet med aktiva åtgärder. Uppföljning och utvärdering handlar om att:

- Utvärdera hela processen och det övergripande arbetet med lika rättigheter.
- Följa upp och utvärdera resultat av de främjande och förebyggande åtgärderna; har risker för kränkningar minskat på skolan?

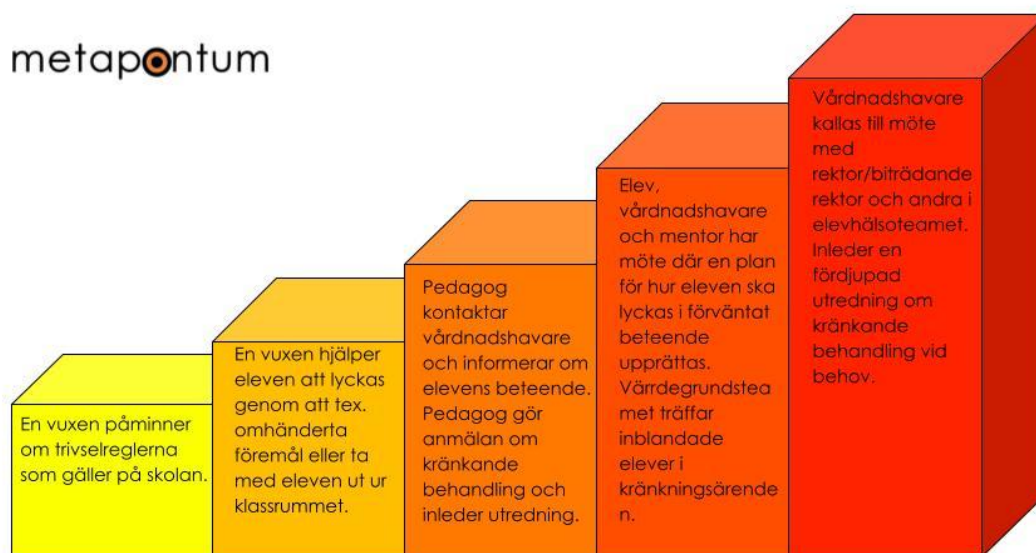
Här kan du läsa mer om aktiva åtgärder:

[DO:s webbplats](#)

[Diskrimineringslagen](#)

Konsekvens och åtgärdstrappa

Metapontums konsekvenstrappa för att möjliggöra att eleven lyckas i förväntat beteende

Svensk lag

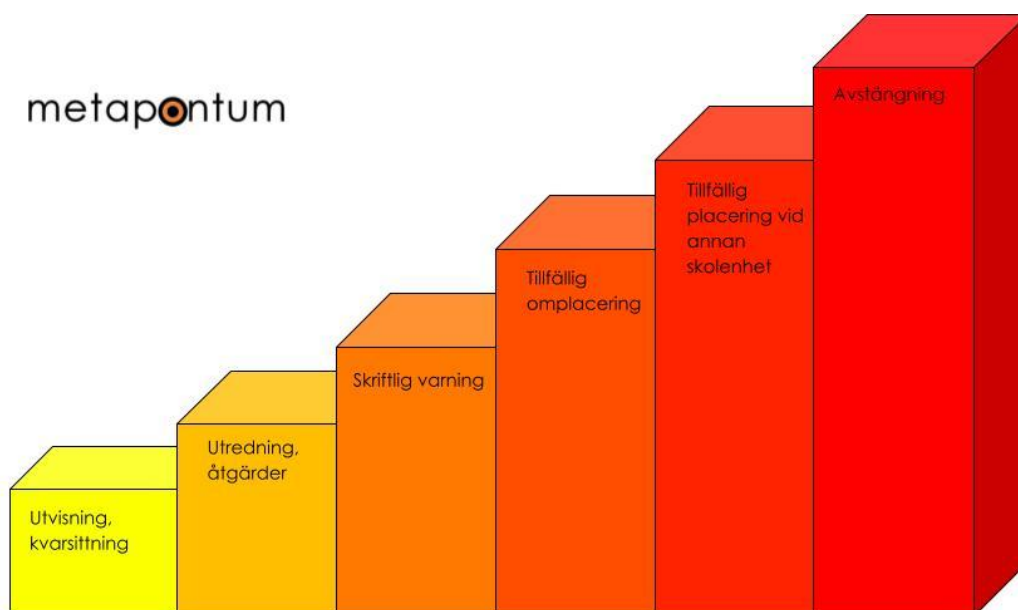
Samhällets lagar och regler gäller på skolområdet och omfattar alla som går på skolan, arbetar på skolan eller besöker skolan.

Skollagen kap 5

6 § Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt de förutsättningar som följer av 7-23 §§ får det beslutas om *utvisning*, *kvarsittning*, *skriftlig varning*, *tillfällig omplacering*, *tillfällig placering vid annan skolenhet*, *avstängning* och *omhändertagande av föremål*.

Åtgärdsstrappa

metapontum

Svensk lag

Samhällets lagar och regler gäller på skolområdet och omfattar alla som går på skolan, arbetar på skolan eller besöker skolan.

Skollagen kap 5

6 § Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt de förutsättningar som följer av 7-23 §§ får det beslutas om *utvisning, kvarsittning, skriftlig varning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet, avstängning* och *omhändertagande av föremål*.